

Advies Water in Beeld 2005

AcW-2005/25

1. AANLEIDING

In Water in Beeld wordt aangegeven in hoeverre de beleidsdoelen van het waterbeheer zijn gehaald. Op 18 april bespreekt het LBO-W de voortgangsrapportage Water in Beeld, vervolgens wordt de rapportage in mei 2005 aan de Tweede Kamer aangeboden.

De rapportage behandelt de volgende onderwerpen:

1. veiligheid;
2. waterkwaliteit;
3. internationaal waterbeleid;
4. bestuurlijke organisatie en instrumentarium;
5. financiële en economische consequenties;
6. waterkwantiteit.

De commissie biedt haar advies aan over het concept van Water in Beeld (dd 02-03-05), zodat dit in de regiegroep van 5 april (ter voorbereiding op het LBO-W van 18 april) kan worden meegenomen.

2. ADVIES

De huidige versie van Water in Beeld geeft over het algemeen een redelijk beeld van de voortgang van het waterbeleid in Nederland. De commissie heeft een paar open einden gevonden, die wel van belang zijn voor een goede voortgangsrapportage. De volgende omissies zijn de commissie opgevallen:

- de voortgang van de normering van regionale waterkeringen;
- de relatie tussen emissie (lozingen) en immissie (waterkwaliteit);
- de voortgang van het diffuse bronnen beleid;
- de implementatie van andere EU waterrichtlijnen naast de Kaderrichtlijn Water
- de gevolgen van grotere waterschappen voor de waterschapslasten.

3. TOELICHTING

1 veiligheid

Voor de regionale waterkeringen zijn nog geen veiligheidsnormen vastgesteld. In paragraaf 1.2.1. vermeldt Water in Beeld dat het IPO en de Unie van Waterschappen een gezamenlijke visie hebben uitgebracht op de normering van regionale keringen. De commissie concludeert hieruit dat er nog geen beeld is van de veiligheid van regionale waterkeringen, ondanks het feit dat al in de vierde nota waterhuishouding (1998) werd aangegeven dat provincies en waterschappen eisen voor deze waterkeringen moeten formuleren (in de periode 1998-2006).

In paragraaf 1.2.1 wordt aangegeven wat het rijk heeft uitgegeven aan dijkversterkingen. De kostenontwikkeling bij provincies en waterschappen is bij de

evaluatie buiten beschouwing gelaten. Als argument daarvoor wordt de verantwoordelijkheidsverdeling genoemd en dat daarover geen informatie is verstrekt aan het rijk. De commissie is van oordeel dat deze informatie alsnog toegevoegd moet worden om inzicht te geven in de totale kosten die gepaard gaan met het op orde houden van de veiligheid van Nederland tegen overstromen.

Water in beeld is een terugblik op het waterbeleid. Het verbaast de commissie dan ook enigszins dat in paragraaf 1.3 (evaluatie veiligheidsbeleid) enkele citaten uit de RIVM evaluatie 'risico's in bedijkte termen' staan, alsmede citaten uit de reactie van de minister van V&W. De minister van V&W stelt onder andere dat ze in de tweede helft van 2005, na gereedkomen van het studieproject Veiligheid Nederland in Kaart (VNK), zal aangeven welke strategie gevolgd gaat worden om aandacht te geven aan de veiligheidsdiscussie. De commissie is van mening dat Water in Beeld zich moet beperken tot het noemen van de studies en het tijdspad.

In paragraaf 1.3 wordt de campagne 'Nederland leeft met water' genoemd als de eerste concrete invulling van communicatie naar de burgers, van de mogelijke risico's en maatregelen. De commissie betwijfelt of met deze campagne duidelijk gemaakt kan worden wat het handelingsperspectief is voor bewoners van kwetsbare gebieden.

2 waterkwaliteit

Water in Beeld heeft voor de ontwikkeling van de waterkwaliteit in Nederland de vier stroomgebieden genomen. Hierbij wordt de lijst van 12 stoffen die in de vier Nederlandse stroomgebieden de belangrijkste vervuulende stoffen vertegenwoordigen geciteerd. Vervolgens behandelt Water in Beeld de emissies van prioritair gevaarlijke stoffen.

De commissie verbaast zich erover dat van deze 12 stoffen er maar 4 gekozen zijn om de ontwikkeling van de waterkwaliteit van de vier stroomgebieden in beeld te brengen.

Als bron van aanvoer voor deze stoffen wordt de buitenlandse aanvoer via de grote rivieren genoemd alsmede de uitspoeling vanuit de landbouw en natuurgronden. Allereerst betwijfelt de commissie of dit de enige belangrijke vervuilingsbronnen zijn. De commissie is van mening dat de volgende bronnen onderschat worden:

- Diffuse bronnen. Al in eerdere rapportages zijn diffuse bronnen genoemd als een van de belangrijkste oorzaken van waterverontreiniging. Hoewel het de waterbeheerders ontbreekt aan instrumenten om deze lozingen te verminderen, meent de commissie dat aan deze problematiek ook in de voortgangsrapportage aandacht geschonken moet worden.
- Prioritair gevaarlijke stoffen in het effluent van zuiveringsinrichtingen. Het effluent van zuiveringsinrichtingen bevat niet alleen stikstof en fosfaat (paragraaf 2.14.1), maar ook prioritair gevaarlijke stoffen. In de rapportage ontbreekt op welke wijze de sanering wordt vormgegeven en wat daarbij de stand van zaken is.
- Overstorten van rioolwaterzuiveringsinstallaties. Het aantal overstorten vanuit de riolering dient te worden gereduceerd (paragraaf 2.14.2), maar tegelijkertijd moeten de overschrijdingen van de grenswaarden van het Lozingenbesluit WVO Stedelijk afvalwater verminderd worden. Dat wil

zeggen dat de slibuitspoeling uit RWZI's door hevige regenval (overstorten) verminderd moeten worden. In Water in cijfers 2002 werd aangekondigd dat maatregelen op stapel staan om bij diverse zuiveringsinrichtingen de zuiveringscapaciteit te vergroten en de capaciteit van nabezinktanks te vergroten. De commissie mist in de rapportage de voortgang van deze operatie.

De commissie mist voor bovengenoemde punten het overzicht van de maatregelen die worden genomen (bijv. productenbeleid) en de verantwoordelijke instanties. Daarnaast signaleert de commissie dat de AMvB huishoudelijk afvalwater (waarin een lozingsverbod voor pleziervaartuigen is opgenomen) niet wordt genoemd als maatregel om de (bacteriologische) waterkwaliteit te verbeteren.

Water in Beeld geeft een overzicht van de ecologische kwaliteit van zowel rijks- als regionale wateren. Hierbij constateert de commissie dat bij de maatregelen om de ecologische kwaliteit te verbeteren alleen rijksprojecten worden genoemd en geen regionale projecten.

Bij de SUBBIEDregeling voor het wegwerken van achterstallig onderhoud van waterbodems geeft Water in Beeld een overzicht van het gebaggerde volume. De commissie mist een omschrijving van het rendement in termen van kosten en baten (voor de verschillende sectoren).

3 internationaal waterbeleid

Naast het EU hoogwaterinitiatief en de Europese mariene strategie, mist de commissie twee andere belangrijke waterrichtlijnen die in 2004 in Europees verband werden behandeld: de EU zwemwaterrichtlijn (trekker: V&W) en de EU grondwaterrichtlijn (trekker: VROM).

Water in Beeld stelt dat de stuurgroep van het programma 'Partners voor Water' in 2005 een besluit zal nemen over de implementatie van het programma en de gewenste organisatiestructuur. De commissie meent dat deze zinsnede nader verklaring behoeft: waarom moet de organisatiestructuur veranderd worden, wat ging er mis?

4 bestuurlijke organisatie en instrumentarium

Water in Beeld geeft in de paragraaf over de Integrale Waterwet (paragraaf 5.2.4) aan dat deze onder meer bedoeld is om de waterwetgeving aan te passen aan Europese ontwikkelingen, waarbij de Kaderrichtlijn Water wordt aangehaald. De commissie constateert dat Europese regelgeving op het gebied van waterrichtlijnen breder is dan de Kaderrichtlijn Water

In de samenvatting (paragraaf 5.6) wordt de omstreden bouwlocatie Westergouwe aangehaald, waar bouwen onder bepaalde voorwaarden is toegestaan. De commissie vraagt zich af of V&W de uitvoering van de randvoorwaarden gaat volgen (bijv. in Water in Beeld)? Het volgen van de toepassing van de watertoets bij bouwprojecten zou naar de mening van de commissie in het vervolg een permanent onderdeel van de rapportage moeten zijn.

5 *financiële en economische consequenties.*

In paragraaf 6.1.3 wordt de ontwikkeling van de inkomsten van waterschappen en gemeenten voor regionaal en stedelijk beheer beschreven. Doordat de gegevens landelijk geaggregeerd zijn, is het effect van bijvoorbeeld het samenvoegen van waterschappen op de hoogte van de omslagen en belastingen niet meer te traceren. De commissie beveelt aan om in het achtergrondrapport 'Water in cijfers' de verschillende omslagen en belastingen per waterschap aan te geven.